

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN LAUSUNTO 14/2013 vp

Valtioneuvoston kirjelmä ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (lentomatkustajien oikeudet)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunnan puhemies on 3 päivänä toukokuuta 2013 lähettänyt valtioneuvoston kirjelmän ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (lentomatkustajien oikeudet) (U 21/2013 vp) käsiteltäväksi suureen valiokuntaan ja samalla määrännyt, että liikenne- ja viestintävaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Antti Leinonen, oikeusministeriö
- suunnittelija Timo Koskinen, liikenne- ja viestintäministeriö
- lakimies Hanne Ronkanen, Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- erityisasiantuntija Johan Skjäl, Liikenteen turvallisuusvirasto TraFi.

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Euroopan komissio antoi 13 päivänä maaliskuuta 2013 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi lentomatkustajien oikeuksiin liittyvien unionisäännösten muuttamisesta. Ehdotuksella on tarkoitus muuttaa matkustajille heidän lennolle pääsynsä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästymisen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevista yhteisistä säännöistä annettua asetusta (EY) N:o 261/2004 ja matkustajien ja heidän matkatavaroidensa ilmakuljetusta koskevista lentoliikenteen harjoittajien korvausvastuusta annettua asetusta (EY) N:o 2027/97.

Ehdotuksen tavoitteena on edistää lentomatkustajien asemaa varmistamalla, että lentoliikenteen harjoittajat noudattavat matkustajien suojaksi lentoliikenteen häiriötilanteissa annettuja säännöksiä, mutta ottaen kuitenkin nykyistä paremmin huomioon lentoliikenteen harjoittajien taloudelliset voimavarat.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto pitää kannatettavana, että lentomatkustajien oikeuksiin liittyviä asetuksia uudistetaan, sillä erityisesti asetuksen (EY) N:o 261/2004 soveltamiseen on käytännössä liittynyt paljon tulkintaongelmia, ja matkustajien on ollut sen johdosta monesti vaikeuksia saada asetuksen mukaiset oikeutensa toteutetuksi. Asetuksen soveltaminen on aiheuttanut kuormitusta

myös valvontaviranomaisille ja kuluttajariitalautakunnalle.

Ehdotus sisältää monia selvennyksiä käytännössä tulkintaepäselvyyksiä aiheuttaneisiin kysymyksiin. Näistä voidaan mainita esimerkiksi liityntälentojen matkustajien oikeudet. On kuitenkin kysymyksenalaista, ovatko ehdotetut uudistukset riittäviä oikeustilan selkeyttämiseksi. Ehdotuksesta neuvoteltaessa olisikin vielä tarpeen arvioida, tulisiko asetus (EY) N:o 261/2004 kokonaisuudessaan uudistaa. Ainakin on tärkeää vielä arvioida kokonaisuutena vakio-
korvauksiin liittyviä säännöksiä siitä näkökulmasta, toteutuuko sääntelyssä kohtuullinen tasapaino matkustajien oikeuksien ja lentoliikenteen harjoittajien velvollisuuksien välillä. Erityisesti poikkeuksellisten olosuhteiden tulkin-
taan on liittynyt käytännössä paljon ongelmia, joita EU-tuomioistuimen ratkaisukäytäntö ei ole poistanut. Matkustajien suojan tulee jatkossakin säilyä kokonaisuutena arvioiden korkeatasoisena.

Valtioneuvosto pyrkii neuvotteluissa mahdollisuuksien mukaan vähentämään sääntelystä viranomaisille aiheutuvaa hallinnosta taakkaa. Kansallisilla viranomaisilla tulisi lisäksi säilyä viimekätinen mahdollisuus päättää eri tehtävien-
sä priorisoinneista kansalliset olosuhteet huomioon ottaen. Lisäksi valtioneuvoston tavoitteena on, että yksittäisten riita-asioiden käsittelyä koskevat säännökset linjattaisiin lähiaikoina lopullisesti hyväksyttävän ADR-direktiivin säännösten kanssa.

Ehdotuksen oikeusperusta vaikuttaa asianmukaiselta. Ehdotus on pääosin myös toissijaisuusperiaatteen mukainen. Ehdotettua komission toimivaltuutta määrätä kansallinen valvontaviranomainen selvittämään määräajassa komission epäilyttäväksi katsomaa lentoyhtiön menettelytapaa on kuitenkin neuvotteluissa vielä tarkemmin arvioitava myös toissijaisuusperiaatteen näkökulmasta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Nyt käsiteltävänä olevalla asetusmuutoksella ehdotetaan muutettavaksi lentomatkustajien oikeuksia koskevia EU-säännöksiä mm. lentojen peruuttamis-, viivästys- ja myöhästymistapauksissa sekä lentoaikataulujen muuttamistilanteissa. Ehdotuksella säädettäisiin lentoyhtiöiden korvausvelvollisuuksista ja lentoyhtiöiden matkustajien huolenpitoa koskevista velvoitteista sekä mm. lentoyhtiöiden välisestä ja toisaalta kansallisten valvontaviranomaisten välisestä yhteistyöstä.

Valiokunta pitää kannatettavana asetusmuutoksen tavoitetta edistää lentomatkustajien asemaa pyrkimällä varmistamaan, että lentoliikenteen harjoittajat noudattavat matkustajien suojaksi lentoliikenteen häiriötilanteissa annettuja säännöksiä. Valiokunta pitää kuitenkin myös tärkeänä, että ehdotuksella pyritään samalla otamaan aiempaa paremmin huomioon myös vaatimusten kohtuullisuus lentoliikenteen harjoitta-

jien taloudellisten resurssien kannalta. Valiokunta katsoo, että mm. vakiokorvausten suuruuden tulisi olla jonkinlaisessa kohtuullisessa suhteessa esim. lentolipun hintaan. Tällä voitaisiin myös ehkäistä turhien korvausriitojen syntymistä, sillä valiokunnan saaman selvityksen mukaan nykyisten vakiokorvausten korkea taso ja toisaalta lentoyhtiöiden mahdollisuus kieltäytyä korvauksista poikkeuksellisiin olosuhteisiin vedoten ei ole ollut omiaan vähentämään riitojen määrää. Valiokunta pitää myös tärkeänä, että ehdotuksesta ei aiheudu viranomaisille tarpeetonta hallinnollisen taakan lisääntymistä.

Valiokunta näkee hyvänä, että ehdotuksella pyritään monelta osin selkeyttämään sääntelyssä esille tulleita epäselvyyksiä ja tulkintaongelmia ja edistämään siten matkustajien oikeuksien toteutumista myös käytännössä. Valtioneuvoston tavoin valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota tarpeeseen arvioida ehdotuksesta neuvoteltaessa, olisiko oikeustilan selkeyttämiseksi

syytä arvioida asetuksen uudistamistarpeita laajemminkin.

Lausunto

Lausuntonaan liikenne- ja viestintävaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Helsingissä 17 päivänä toukokuuta 2013

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Kalle Jokinen /kok	Raimo Piirainen /sd
vpj.	Osmo Kokko /ps	Eila Tiainen /vas
jäs.	Mikko Alatalo /kesk	Ari Torniainen /kesk
	Markku Eestilä /kok	Reijo Tossavainen /ps
	Ari Jalonen /ps	Oras Tynkkynen /vihr
	Merja Kuusisto /sd	Mirja Vehkaperä /kesk.
	Johanna Ojala-Niemelä /sd	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula.